

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
v/avdelingsdirektør Torunn Salomonsen Holmberg
postmottak@jd.dep.no
arild.brukstuen@jd.dep.no

Bergen, 25. mars 2020

Dok.ref: #-_
Saksansvarlig advokat:
Arild Dyngeland

HØRING - FORSKRIFT OM FORENKLINGER OG TILTAK INNENFOR JUSTISSEKTOREN FOR Å AVHJELPE KONSEKVENSER AV COVID-19

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring et foreløpig utkast til en midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak innen justissektoren for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19.

På vegne av de tre faste forvarerne i Høyesterett, advokat Arild Dyngeland, advokat John Christian Elden og advokat Øystein Storrvik, kommenteres forslaget for så vidt dette berører Høyesteretts virksomhet.

Vi slutter oss til departementets beskrivelse av de sterke hensyn som gjør seg gjeldende, herunder:

- At smitteverntiltak er av stor viktighet og at tiltak også må iverksettes i domstolene
- At de tiltak som er iverksatt vil få store negative konsekvenser for saksavviklingen i domstolene
- At domstolenes virksomhet på sentrale rettsområder må opprettholdes

Et utgangspunkt ved anke til Høyesterett er at avgjørelser etter straffeprosessloven §§ 318 til 323 treffes uten partshandling, men slik at retten kan gi partene anledning til å uttale seg skriftlig. Vi kan ikke se at behandlingen av disse sakene påvirkes nevneverdig av situasjonen med Covid-19, med et mulig unntak for behov for andre signaturløsninger og avsigelse av rettslige avgjørelser. Vi slutter oss her til de forslag som departementet har fremmet som § 6, Midlertidige signaturløsninger, og §§ 7 til og med 9 om midlertidige løsninger for avsigelse av rettslige avgjørelser i saker med flere dommere m.v.

I utkastets § 5 er foreslått adgang til skriftlig behandling av anke til Høyesterett over dom i straffesak. Forslaget åpner for unntak fra straffeprosessloven § 327, ved at ankeutvalget gis adgang til å bestemme at anke skal behandles skriftlig når sakens spørsmål egner seg for det, og skriftlig behandling er forsvarlig. Det er åpnet for at retten kan beslutte muntlig behandling etter de skriftlige innlegg.

Departementets begrunnelse er meget knapp, og vi kan ikke fullt ut slutte oss til forslaget.

Innledningsvis bemerker vi at muntlighetsprinsippet er helt sentralt i vår rettergangsordning, også ved behandling av anke over dom i straffesaker. Straffeprosessloven er basert på at muntlighet er en

sentral rettsikkerhetsgaranti, og videre at det er et viktig virkemiddel for offentlighet og åpenhet rundt domstolenes virksomhet. Det siste er av særlig stor viktighet for Høyesteretts virksomhet.

Etter vår oppfatning styrker den muntlige forhandlingen også opp under kvaliteten på Høyesteretts avgjørelser. Vi vil særlig fremheve den dialog som temmelig ofte skjer i skranken under advokatenes innlegg. Vi mener dette er en styrke ved vårt system som tjener til å gi retten et bedre grunnlag for sine avgjørelser, blant annet ved at misforståelser og uklarheter kan ryddes av veien, og at det åpner for å stille spørsmål om forhold partene ikke har berørt. Muntlighet er tett knyttet til kontradiksjon og er derved et bedre virkemiddel for å få materielt riktige avgjørelser enn rent skriftlig behandling.

Vi mener at det ikke er gitt en (tilstrekkelig) begrunnelse for å gjøre betydelige avvik fra helt grunnleggende prinsipper, og at det ikke er behov for å endre ordningen ved Høyesteretts behandling av anke i straffesaker.

Høringsnotatet inneholder ingen begrunnelse knyttet til behovet for endringen ved Høyesteretts behandling av anke i straffesaker. Etter vårt syn kraver endring som opphever et så sentralt prinsipp som forslaget gjenspeiler, et konkret behov og dessuten en overbevisende avveining av de relevante hensyn.

Høyesterett behandler cirka 25 til 30 straffesaker hvert halvår. For perioden frem til midten av august vil det derved totalt være 12 til 15 saker som berøres. Dette tilsier i seg selv at behovet for regelendringen er begrenset. Vi kan ikke se at slike hensyn som departementet har fremhevet i punkt 1, bakgrunnen for forslaget, er av særlig relevans for Høyesteretts arbeid.

For noen saker, særlig ved anke fra domfelt som er i varetekt, kan det være begrunnet å legge til rette for at Høyesterett behandler anken uten utsettelse. Etter vårt syn kan dette løses ved mindre inngripende tiltak, gjennom skriftlig behandling basert på samtykke fra den domfelte, eller – helt unntaksvis – ved digital ankeforhandling.

Vår oppfatning er at § 5 bør endres. Vi foreslår følgende lovtekst (vårt forslag i rødt):

*§ 5 Skriftlig behandling av anke til Høyesterett over dom i straffesak
Høyesteretts ankeutvalg kan bestemme at anke over dom i straffesak skal behandles skriftlig eller **som fjermmøte når domfelte samtykker til det**, når sakens spørsmål egner seg for det, og skriftlig behandling er forsvarlig, **samt at det fremstår forenlig med hensynet til offentlighet**. Partene skal etter beslutningen inngi skriftlige innlegg, som sammen med det som fremkommer ved eventuelt rettsmøte etter tredje ledd, utgjør avgjørelsesgrunnlaget i saken. De skal hver inngi minst ett innlegg, men har adgang til å inngi to. Retten kan bestemme at det etter de skriftlige innleggene skal holdes et rettsmøte til muntlig behandling av ett eller flere enkeltspørsmål i saken. Når det holdes rettsmøte etter de skriftlige innleggene, gjelder de alminnelige reglene for muntlig ankebehandling så langt de passer.*

Bestemmelsen i departementets forslag til § 5, tredje ledd, annet punktum, kan forstås slik at kravene i straffeprosessloven § 95, første ledd. Ikke gjelder ved den skriftlige behandling. Etter vårt syn er det ikke grunnlag for unntak fra denne bestemmelsen.

Med vennlig hilsen
ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

Arild Dyngeland
Arild Dyngeland
partner

ARILD.DYNGELAND@SCHJODT.COM

Kopi: Advokat John Christian Elden
Advokat Øystein Storrvik